

О. ХЕНРИ
ВИСОЧАЙША АБДИКАЦИЯ

Превод от английски: Людмила Левкова, 1997

chitanka.info

Скитникът Кърли се примъкна боязливо към тезгяха с изложените за обяд гозби, но мигновено усети, че барманът му хвърля бегъл поглед, затова застина неподвижен и се помъчи да си придаде вид на бизнесмен, който току-що е обяждал в „Менгър“ и сега чака свой приятел, който му е обещал да мине да го вземе с колата си. Артистичните способности на Кърли бяха достойни за желаното превъплъщение, но гримът му не бе на висота.

Барманът заобиколи небрежно тезгяха. Беше вперил поглед в тавана, сякаш умуваше над някакъв сложен проблем по варосването и после се хвърли върху Кърли така внезапно, че любителят на пътищата не успя да си подготви редовните извинения. Категорично, но така спокойно, че изглеждаше почти като разсеяност от негова страна, „виночерпецът“ избута Кърли към люлеещите се врати и го изрита навън с невъзмутимост, която граничеше с тъга. Ето такъв бе маниерът на южняка от западната част.

Кърли се надигна лениво от канавката. Не изпитваше яд или негодувание към онзи, който го бе изхвърлил. Петнайсет години скитничество от неговия двайсет и две годишен живот бяха закалили духа му. Камъните и стрелите на жестоката съдба отскачаха от щита на неговата бронирана гордост. С особено смирение понасяше обиди и оскърбления, нанесени му от подобни типове. Естествено, те бяха негови врагове; и съвсем противоестествено, понякога ставаха и негови приятели. Често му се налагаше да рискува с тях, но все още не се бе научил да преценява тези хладни, лениви югозападни рицари на канелката, които имаха обноските на графове, и които, щом не одобряваха присъствието ти, сменяха местоположението ти с безмълвието и бързината на автомат за шах, местещ пешка.

Кърли остана няколко мига на тясната уличка с настилка от мескит^[1]. Сан Антонио го объркваше и напрягаше. От три дена беше гост на града и бе изцяло на негови разноски. Беше слязъл там от един закрит товарен вагон на I & G.N., защото Джони Мексиканеца му беше казал в Де Мойн, че Аламо Сити бил посипан с манна небесна, събрана, стотвена и сервирана безплатно със сметана и захар. За Кърли това сведение беше отчасти полезно, защото не можеше да се оплаче от липса на небрежно, либерално и непостоянно гостоприемство. Но самият град влияеше тягостно на настроението му след опита, който бе натрупал в оживените, делови, подчинени на стройна система градове

на Севера и Изтока. Тук често му подхвърляха по някой долар, но въпросният жест още по-често бе последван от добродушен приятелски ритник. Веднъж група каубои веселящи го бяха вързали на площада и го влачиха по черната пръст, докато никоя торба с парцали вече не би могла да стигне за кърпене на дрехите му. Криволичещите, подобни една на друга улици, които не водеха за никъде, го объркваха. Имаше и една рекичка, извита като дръжка на чайник, която пълзеше през града, пресечена със стотина малки мостчета. Те толкова си приличаха, че му действаха на нервите. Освен това последният барман носеше огромни обувки.

Кръчмата се намираше на ъгъл. Часът бе осем, а хората, забързани за вкъщи и други, които едва сега излизаха, блъскаха Кърли по тесния каменен тротоар. Между постройките вляво от него той видя пролука, която обещавахе да се превърне в поредната широка улица. Тя цялата тънеше в мрак, с изключение на едно единствено светло петно. А щом се виждаше светлина, там с положителност имаше и човешки същества. А имаше ли човешки същества след падането на нощта, там евентуално щеше да се намери храна и със сигурност пиене. Така че Кърли се отправи към светлината.

Тя идваше от кафенето на Швегел. На тротоара отпред Кърли видя стар плик. Вдигна го. Той можеше да съдържа чек за милион. Беше празен, но скитникът прочете адреса: „Г-н Ото Швегел“ и името на града и щата. Пощенският Щемпел беше от Детройт.

Кърли влезе в бара. Сега на светлината можеше да се види, че носи белезите на дългогодишно скитничество. Кърли не притежаваше подредеността на пресметливия и хитър професионален скитник. Гардеробът му включваше бракувани мостри на половин дузина различни моди и епохи. Две фабрики бяха съчетали своите усилия, за да му предоставят обувки. Погледнеше ли го човек, тутакси му минаваше мисълта за мумии, восъчни фигури, руски изгнаници и корабокрушенци на безлюдни острови. Лицето му почти до очите бе скрито в къдрава кестенява брада, която той подрязваше редовно с едно джобно ножче и която му бе предоставила скитническия псевдоним^[2]. Светлосини очи, пълни с враждебност, страх, лукавство, нахалство и раболепие свидетелстваха за напрежението, което бе наложено на душата му.

Салонът беше малък и във въздуха му се бореха за надмощие ароматите на храна и пиене. Прасето и зелката се сражаваха с водорода и кислорода. Зад бара Швегел се трудеше с един помощник, чиито пори на кожата не даваха признаци на запушване. На пиещите бира се сервираха горещи наденички с кисело зеле. Кърли се промъкна до единия ъгъл на бара, прокашля се глухо и уведоми Швегел, че е безработен дърводелец от Детройт. И мигновено получи своята порция и халба бира.

— Ти може познава Хайнрих Щраус от Детройт?

— Дали познавам Хайнрих Щраус? — повтори Кърли ласкаво. — Че как, де да имах по долар за всяка игра на карти, която с Хайне му удряхме в неделните следобеди.

Пред изискания дипломат се появи още бира и втора порция димяща храна. После Кърли, който прекрасно си даваше сметка докъде може да стигне тази игра с общия познат, се измъкна отново на улицата, която не вещаеше нищо добро. И започна да усеща неудобствата на този каменен южен град. Навън липсваше това веселие, блясък и музика, така присъщи дори за най-бедните градове на Севера. Дори толкова рано, навъсените къщи със стени, изсечени сякаш от скала, бяха затворени и залостени, за да не допуснат мрачната влага на нощта. Улиците бяха просто пролуки, през които се точеха сивите вълма на речната мъгла. Докато вървеше, Кърли дочу смях и звън на монети и жетони зад затъмнените прозорци, както и музика, долитаща от всяка пукнатина в дърво или камък. Но забавленията бяха егоистични, а денят на всеобщо веселие още не бе настъпил в Сан Антонио.

Ала накрая, както блуждаеше, Кърли сви рязко по друга непозната улица и се озова пред весела тълпа каубои от съседните ферми, които празнуваха на открито пред стар дървен хотел. Един заклет гуляйджия от овцевъдна област, който току-що бе предприел придвижване към бара, повлече Кърли с другите, все едно че беше случайно отлъчила се овца от стадото му. Принцовете на добитъка и вълната го приветстваха като ново, откритие в животинския свят и с възторжени възгласи се втурнаха да го консервират в разредения алкохол на техните комплименти и почитания.

Час по-късно Кърли излезе олюлявайки се от бара на хотела, отпратен от своите своенравни приятели, чийто интерес към него бе

угаснал така бързо, както бе пламнал. След като вече бе добре зареден с алкохолно гориво и натъпкан с храна, единственият въпрос, който все още го безпокоеше, бе как да си осигури подслон и постеля.

Вече ръмеше студен тексаски дъжд — неспирен, ленив и монотонен. Той потискаше хората и издигаше неохотна пара от сгорещените камъни на улиците и къщите. Така идва севернякът, обсипвайки нежната пролет и приветливата есен с мразовитите поздрави и сбогувания на настъпващата или отминаваща зима.

Кърли последва носа си надолу по първата криволичеща улица. В долния край, на брега на лъкатушещия поток, той забеляза отворена врата в една от каменните огради. Вътре видя запалени огньове и ред ниски дървени навеси, построени покрай трите страни на ограждащата стена. Кърли влезе в ограждението. Под навесите стояха много коне и кротко пощипваха овес. Имаше доста разпрегнати товарни коли и талиги, чиито сбруи бяха метнати небрежно по оки и тегличичи. Кърли веднага позна, че мястото се използва като двор за приходящи каруци, обичайно подсигурявай от търговци за техните приятели и клиенти от други градове. Наоколо не се виждаше никой. Без съмнение кочияшите на тези впрягове се бяха разпилели из града, „за да повидят свят“. В бързината да станат редовни клиенти на тукашните увеселителни заведения последните вероятно бяха забравили да залостят големите дървени порти и те сега зееха отворени.

Кърли бе успял да задоволи своя глад на анаконда и жажда на камила, тъй че не притежаваше нито нагласата, нито самочувствието на изследовател. Затова се дотътри на зигзаг до първата товарна кола, която успя да различи в полумрака под навеса. Тя беше с впряг от два коня и покритие от бял брезент и бе наполовина пълна с купове вълнени торби, два-три вързопа сиви одеяла, няколко бали и кашони. Опитното око веднага би преценило, че това са запаси, предназначени за някоя хасиенда, в която трябваше да бъдат откарани още на следното утро. Но за дремещия разсъдък на Кърли те представляваха само топлина, меко ложе и укритие от студената влага на нощта. След няколко безплодни опита най-накрая той овладя достатъчно тежестта си, за да може да се покатери на едното колело и да се строполи върху най-топлото легло, което бе имал от дълго време насам. После инстинктивно се превърна в риешо животно — прокопа своя път като лалугер надолу между чувалите и одеялата и се скри от студения

нощен въздух, също като мечка, сгушила се на топло и сигурно в бърлогата си. Три нощи подред сънят бе спохождал треперещия от студ Кърли само на пресекулки. Ето защо този път, щом Морфей^[3] се спусна от небесата, за да го споходи, Кърли се вкопчи в гърлото на митологичното старче с такава сила, че бе цяло чудо как изобщо някой друг на този свят успя да мигне през въпросната нощ.

Шестима каубои от ранчото „Киболо“ чакаха около вратите на магазина. Понитата им, завързани по тексаски, пасяха наблизко. Това завързване изобщо не струваше. Юздите на животните бяха пуснати на земята, което е по-резултатен начин за обезопасяване (такава е силата на навика и въображението) отколкото може да се получи посредством дебело половин инч въже и един дъб.

Каубоите се шляеха наоколо, всеки от тях с цигарена хартия в ръка и леко, но непрестанно проклинаха магазинера Сам Ревъл. Последният стоеше на прага, плющеше с червените ластици върху ръкавите на розовата си памучна риза, вперил ласкав поглед в единствения чифт обувки от щавена кожа в радиус от четиридесет мили. Прегрешението му беше сериозно и той се раздвояваше между смиреното извинение и възхищението от собствените си прелестни одежди. Бе допуснал фермерските запаси от тютюн да се изчерпят.

— Смятах, че имам още една кутия под тезгяха, момчета — за кой ли път заобяснява той. — Но сега, като погледнах, се оказа, че съм се излъгал.

— Някой трябва да те фрасне по тиквата с дръжката на камшика — каза Роджърс Туткавия, коняр от пасбището в Лаго Верде. — Яздил съм девет мили дотук за малко тютюн и не е нормално и не е прилично да бъдеш оставен жив.

— Когато тръгнах, момчетата пушеха кълцан тютюн за дъвкане, смесен със сухи листа от москит — въздъхна Тейлър Мустанга, пастир на коне от лагера „Трите бряста“. — До девет часа ще ме чакат да се върна, готови да си свият цигара от истински тютюн преди лягане. А аз трябва да им кажа, че този тъпак с червени очи и жълти копита, този басмян конски син с женска блуза Сам Ревъл си е свършил запасите!

Грегорио Сокола, мексикански каубой и най-големият майстор на ласото в ранчо „Киболо“ килна назад голямото си, извезано със

сребърна нишка сламено сомбреро върху гъстите си смолисточерни къдри и изтръска джобовете си за последни трошици от скъпоценното растение.

— Ах, дон Самуел — каза той с укор, но с характерния си лек кастилски акцент, — ижвинявайте. Кажват, че жаекът и овсата имат най-малко *sesos*^[4]. Е, как му кажвате вие... можък. Не им вярвайте, дон Самуел... ижвинявам се. Според мен хората, които не пушат тютюн, те... да ме ижвинявате, дон Самуел...

— Добре де, момчета, какъв е смисълът сега да предъвквате? — попита невъзмутимо Сам, привеждайки се да избърше носовете на обувките си с червеникавожълтата си кърпа. — Ранс замина за Сан Антонио във вторник и съм му наредил да донесе още тютюн. Панчо вчера се върна с неговия кон, а Ранс лично ще докара обратно фургона. Няма много товар — само няколко вълнени чувала и одеяла, пирони, компоти от праскови и разни неща, които ни се свършиха. Очаквам го да се върне днес. Сигурно тъй ще стане. Той тръгва рано, кара като луд и сигурно към залез слънце ще пристигне.

— Каква кранта кара? — попита Тейлър Мустанга с надежда в гласа си.

— Колата със сивите — отвърна Сам.

— Тогава ще почакам — каза каубоят. — Тия дръгливци гълтат пътя както земна кукувица змия. А ти, Сам, можеш да ми отвориш една кутия с ренглоти^[5], докато чакам нещо по-добро.

— На мен ми отвори от жълтите праскови — нареди Роджърс Пипкавия. — Аз също ще чакам.

Лишените от тютюн каубои се настаниха удобно на стълбите на магазина. Вътре Сам отвори с брадвичка консервните кутии с плодове. Всеки път, когато пристигаха в магазина, каубоите не пропускаха да се почерпят с нещо по-различно от обичайните за лагера боб и бекон.

Самият магазин — голяма бяла дървена постройка, подобна на хамбар, се намираше на петдесетина метра от ранчото. Отвъд бяха разположени огражденията за конете, а още по-нататък — навесите за складиране на вълна и кошарите за стригане, тъй като в ранчо „Киболо“ се отглеждаха крави и овце. На известно разстояние зад магазина се намираха покритите със слама и измазани с кал колиби на мексиканците, които открито показваха своята вяроност към Киболо.

Постройката в ранчото се състоеше от четири просторни стаи с варосани кирпичени стени и двустайна дървена пристройка под прав ъгъл. Тя пък от своя страна се ограждаше от широка двайсет стъпки „галерия“, разположена в гора от огромни вечнозелени дъбове и брястове. Съвсем близо имаше и едно езеро. То бе дълго, не много широко и страшно дълбоко. В него привечер огромни риби изскачаха на повърхността ѝ после отново се гмуркаха шумно като хипопотами, наслаждавайки се на банята си. От дърветата висяха гирлянди и огромни пискюли от типичния за юга меланхоличен сив мъх. Наистина на вид ранчото „Киболо“ по-скоро принадлежеше към Юга, отколкото към Запада. Все едно че старият Киова Трусдел го бе докарал със себе си от низините на Мисисипи, пристигайки в Тексас със своята пушка през 1855.

Но въпреки че не донесе семейното имение, Трусдел наистина добави нещо в семейното наследство, по-трайно от тухла или камък. Той докара единия край на враждата между семействата Трусдел и Къртис. И когато един Къртис купи Rancho de los Olmos^[6], намиращо се на шестнайсетина мили от Киболо, в крушовите равнини и в гъстаците на югозапада настъпиха бурни времена. В онези дни членовете на фамилията Трусдел очистиха доста вълци, тигри и мексикански лъвове, а един или двама Къртис бяха удостоени с резки, нанесени по прикладите на пушките им. Освен това на брега на езерото в Киболо Трусдел погребва свой брат с куршум на Къртис в тялото. А после индианците киова извършиха последното си нападение срещу фермите между реките Фрио и Рио Гранде. Трусдел, начело на своите рейнджъри, отгърва земята от тях до последния червенокож и по този начин си спечели прозвището. След това настъпи разцветът във вид на многобройни стада и непрестанно разширяващи се земи. А после дойде старостта и ожесточението. Трусдел седеше с буйна грива, бяла като цвета на испански кинжал и сурови бледосини очи в сенчестата галерия на Киболо и ръмжеше като пумите, които на времето бе убивал. Натрупаните години за него нямаха значение и не те бяха причината за горчивината, която изпитваше към живота. Онова, което не можеше да преглътне, бе, че неговият единствен син Рансъм искаше да се ожени за Къртис — последна издънка от вражеския род.

Известно време в магазина се чуваше само дрънченето на калаените лъжици, шумното преглъщане, с което каубоите унищожаваша сочните плодове, ленивото потропване на пасящите понита и гласа на Сам, който си пееше някаква тъжна песен, докато за двайсети път през този ден доволно сресваше острата си червеникавокестенява коса пред едно издраскано огледало.

През вратата на магазина се виждаше неравния отрязък от прерията, който се спускаше на юг, осеян с ивици светлозелен бухлат мескит в падините и почти черните масиви храсталак, увенчали повисоките части. През мескитовата падина лъкатушеше пътят към ранчото, който пет мили по-нататък се сливаше със стария областен път към Сан Антонио. Слънцето бе толкова ниско, че и най-лекото възвишение хвърляше своята сива сянка мили навътре в златистозеленото море от светлина.

Тази вечер слухът бе по-чувствителен от зрението. Мексиканецът вдигна светлокафяв пръст, за да усети стърженето на метал в метал.

— Един фургон — обади се той — пресича Аройо Ондо. Чувам колелетата. Бая скалисто място е това Ондо.

— Имаш остър слух, Грегорио — отбеляза Тейлър Мустанга. — Аз не чувам нищо друго, освен птича песен в гъстака и лекото свирене на зефира над долчинката.

След десет минути Тейлър отбеляза:

— Виждам прахоляк, вдиган от кола, точно в другия край на равнината.

— Имаш много остър поглед, сеньор — каза Грегорио с усмивка.

Две мили по-нататък те забелязаха неясен облак, затъмняващ зелените дипли на мескита. След двайсет минути чува тропота на конски копита; след още пет сивите коне, цвилещи за овес и теглещи лекия фургон като детска играчка, изскочиха иззад гъстака.

Откъм мексиканските колиби долетя вик:

— El Amo! El Amo!^[7]

Четирима младежи се втурнаха да разпрегнат конете. Каубоите нададоха радостен вик за поздрав. Ранс Трусдел, който караше, хвърли юздите на земята и се засмя.

— Под покривалото на каруцата е, момчета — каза той. — Зная какво чакате. Ако Сам го остави отново да свърши, ще използваме

жълтите му обувки за мишена. Има два кашона. Измъкнете ги и си запалете. Знам, че всички умирате за сваятна цигара.

След като бе престанало да вали, Ранс бе преместил покривалото от предната част на каруцата и го бе хвърлил върху стоките във фургона. Шест чифта нетърпеливи ръде се стрелнаха напред, смъкнаха го и започнаха да ровят под чувалите и одеялата за кутиите с тютюн.

Колинс Дългия, пратен за тютюн от дружината в Сан Габриел, който яздеше с най-дългите стремена на запад от Мисисипи, бръкна с ръка, приличаща на теглич за кола. Той напипа някаква повърхност, потвърда от одеяло, и издърпа нещо ужасно — безформена, окаляна стиска кожа, стегната с тел и канап. Откъм парцаливия край, като глава и лапички на разтревожена костенурка стърчаха пръсти на човешки крак.

— Я гледай! — извика Колинс Дългия. — Ранс, ти да не си започнал да возиш трупове? Тук има един цвъртящ скакалец!

Подобно на противен червей, изпъзлял от дупката си, Кърли се изтръгна от дълбокия си сън. Измъкна се навън и седна, мигайки като окаян пиян бухал. Лицето му бе синкавочервено и подпухнало, цялото намачкано и на резки като най-евтината пържола при месаря. Очите му представляваха хлътнали цепнатини; носът му приличаше на Мариновано цвекло; в сравнение с косата му и най-рошавата грива на Джак-в-кутия^[8] щеше да изглежда като атлазеното теме на плешивец. В останалата си част представляваше оживяло плашило.

Ранс скочи от седалката на земята и изгледа странния си товар с широко отворени очи.

— Дяволите да те вземат, скитнико. Какво правиш в моята кола? Как се качи?

Каубоите заобиколиха Кърли. Бяха озадачени и развеселени. За момент дори забравиха за тютюна.

Кърли бавно се огледа във всички посоки. После изръмжа като шотландски териер иззад орфаната си брада:

— Къде е това? — прозвуча режещ глас от пресъхналото му гърло. — Някаква си загубена ферма наред изоставена нива. Я ми кажи, за какво ме докара тук? Аз да съм ти казвал, че искам да дойда? Ами вие, какво сте ме зяпнали, бе? Я да се махате, че да не ви размажа физиономиите!

— Измъкни го, Колинс — каза Ранс.

Кърли се плъзна надолу и усети как земята се надигна и се сблъска с плешките му. Той се изправи и седна на стъпалата на магазина. Трепереше от яд, бе прегърнал колене и се хилеше презрително. Тейлър вдигна една кутия тютюн и я отвори. Шест цигари засияха и донесоха покой и временно опрощение за Сам.

— Как се озова в моята кола? — повтори Ранс, този път с глас, който изискваше отговор.

Кърли разпозна безпогрешно тона. Беше го чувал от товарачи и от едри мъжаги със сини униформи и палки.

— Аз ли? — изръмжа той. — Ама ти на мене ли говориш? Бях тръгнал към „Менгър“, но моят лакей забравил да ми вземе пижамата. Та затуй припълъзах в тази каруца на двора... Нали разбираш? И изобщо не съм ти казвал да ме караш в тази процъфтяваща ферма... Сега разбра ли?

Сам, космополитът, който се обръщаше към барманите в Сан Антонио на малко име, застана при вратата.

— Откъде изкопа този скитник, Ранс? Да не си решил да правиш от ранчото манастирска приемна?

— Ей — обади се Кърли, чиито бронирани гърди отбиваха всички стрели на духовитостта. — Някой от вас, шегобийци, да има у себе си нещо за къркане? Забавлявайте се! Ами да, и аз се наливам, докато не мога да се държа на краката си. — Той се обърна към Ранс: — Значи ти ме докара на про... на старата си прерийна шхуна... Казах ли ти да ме откараш до някоя ферма? Искам да пийна едно. Вече едва издържам. Какво да правя?

Ранс видя, че нервите на скитника наистина са изопнати до скъсване и изпрати едно от мексиканчетата до къщата за чаша уиски. Кърли я глътна на един дъх и в очите му за миг просветна благодарност... така човешка, като погледа на верен сетер.

— Благодаря ти, господарю — отрони той едва чуто.

— Намираш се на трийсет мили от която и да е железопътна линия и на четирийсет мили от каквото и да било заведение — каза Ранс.

Кърли се отпусна немощно назад върху стълбите.

— След като си тук — продължи собственикът на ранчото — ела с мен. Не можем да те прогоним в прерията. Даже един заек може да те разкъса на парчета.

И той отведе Кърли под един просторен навес, където се пазеха колите на ранчото. Там му разпъна едно платнище и донесе одеяла.

— Едва ли ще заспиш пак — каза Ранс, — след като си спал като мъртъв цяло денонощие. Но можеш да пренощуваш тук. Ще кажа на Педро да ти донесе нещо за хапване.

— Че какво ми е! — възкликна Кърли. — Та аз мога да спя цяла седмица. Ей, човече, имаш ли у себе си пирон за ковчег?

Него ден Рансът Трусдел бе изминал с каруцата петдесет мили. И въпреки това стори ето какво. Старият Киова Трусдел седеше в своя голям стол от раката и четеше на светлината на огромна газена лампа. Ранс остави до лакътя му куп нови вестници от града.

— Върна ли се, Ранс? — попита старецът, едва вдигайки поглед. — Сине — продължи старият Киова, — цял ден си мисля за онзи наш разговор. Искам пак да ми кажеш. Разбираш ли, аз живях за теб. Бих се с вълци, с индианци и с още по-зли бели мъже, за да те защитавам. Ти никога не си имал майка, която да си спомняш. Научих те да стреляш точно, да яздиш добре и да живееш честно. По-късно работех, за да трупам долари, които един ден да бъдат твои. Ти ще си богат човек, Ранс, когато си ида от този свят. Аз те създадох. Изблизах те, за да станеш какъвто те искам, също както леопардът лиже малките си. Ти не принадлежиш на себе си... Първо трябва да бъдеш един истински Трусдел. Е, ще ми сервираш ли още глупости за онова момиче на Къртис?

— Казвам ти за пореден път — изрече Ранс бавно. — Тъй като аз съм Трусдел, а ти — мой баща, никога няма да се ожения за момиче от рода Къртис.

— Добро момче — въздъхна старият Киова. — Я по-добре иди да вечеряш нещо.

Ранс се отправи към кухнята в задната част на къщата. Педро, мексиканецът-готвач, скочи да донесе храната, която държеше топла на печката.

— Само чаша кафе, Педро — каза той и го изпи на крак. И после: — Под навеса за колата има един скитник. Легнал е там на брезентово платнище. Иди и му отнеси нещо за ядене. Даже нека бъде като за двама.

Ранс излезе и тръгна към кирпичените постройки. Едно момче изтича към него.

— Мануел, можеш ли да ми хванеш Ваминос, там, на малкото пасбище?

— Защо не, сеньор. Видях го близо до вратата, но оттогава минаха близо два часа. Той си е с въжето, само че е пуснат свободно.

— Хвани го и го оседлай колкото можеш по-скоро.

— Prontito, senior.^[9]

Яхнал Ваминос, Ранс се наклони напред, пришпори го с колене и препусна на изток, минавайки покрай магазина, където седеше Сам и настройваше китарата си на лунна светлина.

На Ваминос му трябва една дума... Ваминос, добрият сивокафяв кон. Мексиканците, които имат стотина имена за цветовете на коня, го нарекоха gruyo. Беше с миши цвят, с цвят на аспид, ръждивокафяв, дорест, ако можете да си го представите. От гривата към опашката по гърба му минаваше черна ивица. А землемерите не бяха в състояние да набележат толкова мили, колкото той можеше да измине за един ден.

Осем мили източно от ранчото „Киболо“ Ранс отхлаби колене и Ваминос спря под едно голямо дърво. Жълтите ратамови цветове пръскаха наоколо аромат, който би надминал дори този на френските рози. Луната бе превърнала земята в огромен бокал с капак от кристално небе. На една полянка пет големи заека подскачаха и си играеха като котета. Осем мили по-нататък в източна посока светеше бледа звезда, която сякаш бе паднала под хоризонта. Нощните ездачи, които често определяха по нея накъде да се движат, знаеха, че това е светлината в Rancho de los Olmos. След десет минути Йена Къртис пристигна в галоп на своето червеникавокафяво пони Дансър и спря под дървото. Двамата се наведоха един към друг и сплетоха пламенно ръце.

— Трябваше да те изчакам по-близо до дома ти — каза Ранс. — Но ти никога не ми позволяваш.

Йена се засмя. Красивите ѝ бели зъби блеснаха в меката светлина, а в очите ѝ заискри безстрашен поглед. Нямаше никакви сантименталности, само лунната светлина, ароматът на ратама и възхитителната фигура на Ранс Трусдел, нейният любим. Но тя бе там, на осем мили от дома си, за да се срещне с него.

— Колко пъти съм ти казвала, Ранс — промълви тя, — че аз съм твоето момиче на половината път? Винаги наполовина.

— Е? — в тона на Ранс прозвуча въпрос.

— Направих го — отвърна Йена почти с въздишка. — Казах му след вечеря, когато смятах, че ще бъде в добро настроение... Будил ли си някога лъв, Ранс, с погрешната представа, че ще се окаже котенце? Само как не срути ранчото, не знам. Всичко свърши. Аз обичам баща си, Ранс, и освен това ме е страх... Боя се за него. Той ме накара да обещава, че никога няма да се омъжа за Трусдел. И аз го сторих. Това е. А при теб как беше?

— Същото — отвърна Ранс бавно. — Обещах му, че неговият син никога няма да се ожени за момиче от рода Къртис. Просто не можех да скърша волята му. Той е много възрастен. Съжалявам, Йена.

Момичето се приведе и положи длан върху ръката на Ранс, отпусната върху рога на седлото.

— Никога не съм предполагала, че ще започна да те харесвам още повече, защото се отказваш от мен — изрече тя пламенно, — но това е истината. Сега трябва да потеглям обратно, Ранс. Излязох тайно от къщи и самичка оседлах Дансър. Лека ноц, съседе.

— Лека ноц — отвърна Ранс. — Докато яздиш, бъди внимателна с тия дупки от язовци.

Те се обърнаха и потеглиха в противоположни посоки. Йена се извърна на седлото си и извика ясно:

— Не забравяй, че аз съм твоето момиче на половината път!

— Проклети да са всички семейни вражди и наследствени крамоли! — гневно възкликна Ранс към вятъра.

После отведе коня си на малкото пасище и се прибра в стаята си. Отвори най-долното чекмедже на едно старо бюро и извади куп писма, които Йена му бе писала едно лято, през което бе заминала на гости в Мисисипи. Чекмеджето заяде и той го дръпна ядно, както подобава на един мъж. А то се измъкна и се стовари болезнено върху краката му... както подобава на едно чекмедже. Отнякъде изпадна старо, сгънато писмо на жълта хартия без плик — вероятно бе стояло в едно от погорните чекмеджета. Ранс го взе, приближи го до лампата и го зачете с любопитство.

После си грабна шапката, излезе навън и се отправи към една от кирпичените постройки на мексиканците.

— Лельо Хуана — каза той, — бих искал да поговоря с теб за малко.

Много възрастна мексиканка, цялата побеляла, с лице обсипано с бръчки, се надигна от едно столче.

— Седни — каза Ранс, свали шапката си и взе единствения стол в колибата. — Кой съм аз, лельо Хуана? — попита той на испански.

— Дон Рансът, наш добър приятел и господар — отвърна старицата. — Защо питаш?

— Лельо Хуана, кой съм аз? — повтори той.

На лицето на възрастната мексиканка се изписа страх и тя припряно се загърна с черния си шал.

— Кой съм аз, Тия Хуана? — попита още веднъж Ранс.

— Живея в ранчо „Киболо“ от трийсет и две години — рече леля Хуана. — Мислех, че ще ме погребат под дървесата в градината преди тия неща да излязат наяве. Затвори вратата, дон Рансът, и аз ще говоря. Виждам по лицето ти, че вече знаеш.

Близо час преседя Ранс зад залостената порта на леля Хуана. Когато се връщаше обратно към къщата, Кърли го повика изпод навеса за каруците.

Скитникът седеше на нара си, поклащаше крака и пушеше.

— Ей, приятел — изръмжа той. — Не подобава да се държиш така с един човек, след като си го похитил. Отидох до магазина, взех назаем един бръснач от онзи наконтения и се обръснах. Но човек има нужда и от други неща. Кажеш ли да отпуснеш още... да речем... три пръста от онова питие? Нали не съм те молил да ме докараш в твоето пр... стопанство.

— Застани тук на светлината — рече Ранс.

Кърли се изправи мрачно и пристъпи напред.

Лицето му, сега гладко обръснато, изглеждаше неузнаваемо. Косите му бяха сресани на път и се спускаха от дясната страна на челото му на особена вълна. Лунната светлина милостиво смекчаваше опустошенията, нанесени от пиенето, а орловият му, добре оформен нос и малка, квадратна брадичка с трапчинка му придаваха почти изискан вид.

Ранс седна в долния край на леглото и го изгледа с любопитство.

— Откъде си... имаш ли някъде дом... роднини?

— Кой, аз ли? Аз съм херцог — отвърна Кърли. — Аз съм Сър Реджиналд... О, я стига! Не, не знам нищо за рода си. Скитник съм откакто се помня. Кажи ми, старче, ще ме приютиш ли и за тази вечер или не?

— Отговори ми на въпроса и може и да го сторя. Как се случи така, че стана скитник?

— Аз ли? — отвърна Кърли. — Ами, усвоих тази професия още като невръстен. Налагаше се. Първото, което си спомням, е че бях собственост на един грамаден ленив скитник по прякор Чарли Бифтека. Той ме пращаше по къщите да прося. Още не бях пораснал достатъчно, за да стигам резето на портите.

— Той споменавал ли ти е как се е сдобил с теб? — попита Ранс.

— Веднъж, когато беше трезвен, ми каза, че ме бил купил срещу една стара пушка и шест патрона от някаква група пияни мексиканци — стригачи на овце. Но какво значение има? Това е всичко, което знам.

— Добре — каза Ранс. — Приемам, че си истински скитник. Ще ти позволя да останеш в ранчо „Киболо“. А утре ще те изпратя на работа в един от биваците.

— На работа! — изсумтя Кърли презрително. — Ама ти за какъв ме вземаш? Да не би да си мислиш, че ще хукна след кравите, ще търча и ще подскачам след разни шантави овце, както казва оня натруфен приятел пред магазина, че правят тукашните глупаци? Хич не си го и помисляй!

— О, веднъж свикнеш ли, започва да ти харесва — отвърна Ранс. — Да, ще ти изпратя още едно питие по Педро. Мисля, че ще станеш първокласен каубой, даже преди да съм се захванал сериозно с теб.

— Аз? — възкликна Кърли. — На мен ми е жал за кравите, които ме караш да съпровождам. Те могат да се оправят и сами. И да не ми забравиш питието за лека нощ, господарю.

Преди да се прибере в къщата, Ранс се отби в магазина. Сам Ревъл със съжаление събуваше кожените си обувки и се канеше да си ляга.

— Чакаш ли утре сутрин някое от момчетата от лагера „Сан Габриел“? — попита Ранс.

— Колинс Дългия — отвърна Сам кратко. — За пощата.

— Кажи му — нареди Ранс, — да вземе скитника, да го отведе при тях в лагера и да го задържи докато аз отида.

Когато на другия ден Ранс Трусдел пристигна яздейки, Кърли седеше на одеялата си в лагера „Сан Габриел“ и проклинаше талантливо. Каубоите не обръщаха внимание на бездомника. Той беше потънал в прах и мръсотия, а дрехите му представляваха най-окаяната защита на условностите.

Ранс отиде при Бък Раб, началника на лагера, и проведе кратък разговор с него.

— Той е пълен глупак — отвърна Бък. — Не съм виждал по-ниско изчадие на безчовечността. Не знам какво си имал предвид за него, Ранс, тъй че просто го оставих да се настане тук. Това изглежда го устройва. Момчетата поне дузина пъти го осъдиха на смърт, но аз им казах, че може би го пазиш за изтезания.

Ранс съблече връхната си дреха.

— Мисля, Бък, че ми предстои трудна работа, но съм длъжен да я свърша. Трябва да превърна това нещо отново в човек. Затова дойдох да поживея тук в лагера.

После отиде при Кърли.

— Братко — рече му той, — не мислиш ли, че ако се поизкъпеш, това ще ти позволи да седнеш в компанията на своя събрат без такава несправедливост към атмосферата?

— Изчезни оттук, селяко — извика Кърли язвително. — Малкият ще повика прислуга, когато усети желание да си вземе вана.

Водоема бе на двајсетина метра. Ранс хвана Кърли за глезена и го повлече като чувал с картофи към ръба. После със силата и ловкостта на хвъргач на чук запрати зловонния член на обществото навътре във водата.

Кърли изпълзя на брега, плюейки като морска свиня.

Ранс го посрещна с парче сапун и грубо платно в ръка.

— Иди в другия край на водоема и използвай това — нареди той. — Бък ще ти даде сухи дрехи при колата.

Скитникът се подчини без протести. Докато вечерята стана готова, той се върна в лагера. Беше почти неузнаваем в новата си синя риза и дрехи от кафяв док. Ранс го огледа крадешком.

— Боже, надявам се да не е страхливец — каза си той. — Искан ми се да вярвам, че няма да се окаже страхливец.

Съмненията му скоро бяха разсеяни. Кърли отиде право при него. Светлосините му очи искряха.

— Сега съм чист — каза той многозначително. — Може би ще разговаряш с мен. Мислиш си, че си на пикник тук, а? Вие, дръвници такива, смятате, че можете да се нахвърляте на човек, защото сте сигурни, че той не може да избяга. Добре. Я да видим сега какво смяташ за това.

И Кърли залепи една оглушителна плесница на лявата буза на Ранс. Отпечатъкът от ръката му се откри бледочервен на фона на тъмния загар.

Ранс се усмихна щастливо.

Каубоите и до днес говорят за битката, която последва.

Някъде през време на неуморната си обиколка по градовете Кърли бе усвоил изкуството на самозащитата, фермерът разполагаше единствено с великолепа сила и съчетание от безупречно здраве и издържливост, обусловени от един разумен начин на живот. Двете качества почти си подхождаха. Обичайните рундове липсваха. Накрая чистият черен дроб надделя. Последният път, когато се строполи, съборен от поредния непохватен, но мощен удар на фермера, Кърли остана да лежи на тревата, но очите му не бяха изгубили неукротимия си блясък.

Ранс отиде до един варел с вода, отвъртя кранчето и изми на струята кръвта от сцепената си брада. На лицето му грееше доволна усмивка.

За възпитатели и моралисти щеше да бъде изключително полезно, ако можеха да се запознаят в подробности с възстановителната програма, на която Ранс подложи своя безпризорен през месеца, който прекара в лагера „Сан Габриел“. Този ранчери не разполагаше с изискани теории, на които да се опре — може би целият му запас от педагогически постулати включваше познание за обядването и вяра в наследствеността.

Каубоите виждаха, че техният господар се опитва да направи човек от странното животно, което им бе пратил, и мълчаливо се организираха в екип от помощници. Но си имаха собствена система за въздействие.

Първият урок остана в съзнанието на Кърли. Той влезе първоначално в приятелски, а впоследствие и в интимни отношения

със сапуна и водата. А онова, което носеше най-голямо удовлетворение на Ранс, бе, че неговият „предмет“ се налагаше все повече с всяко поредно преодоляно стъпало. Но понякога стъпалата се намираха на твърде голямо разстояние едно от друго.

Веднъж Кърли докопа еднолитровата бутилка уиски, която се пазеше непокътната в палатката с припасите за цяр срещу ухапвания от гърмящи змии и прекара шестнайсет часа на тревата, фантастично пиян. Но когато успя да се изправи на крака, първата му работа бе да намери сапуна и кърпата и да се отправи към charco. А веднъж, когато от ранчото пристигна почерпка във вид на кошница, пълна с домати и пресен лук, Кърли погълна цялото количество преди каубоите да са се върнали в лагера за вечеря.

И тогава те го наказаха както си знаеха. В продължение на три дена никой не му каза нито дума, освен когато отговаряха на собствените му въпроси или реплики. Всеки път го правеха с безупречна учтивост. Иначе един на друг непрекъснато си погаждаха номера, удряха се болезнено и с любов, засипваха се с приятелски ругатни и хули, но с Кърли бяха неизменно учтиви. Той го виждаше и това го нараняваше точно както се надяваше Ранс.

Една нощ задуха студен и влажен северен вятър. Уилсън, най-младият от групата, от два дни лежеше в лагера с висока температура и треска. Когато Джо стана рано сутринта, за да приготви закуска, намери Кърли да спи седнал, облегат на колелото на каруцата, загърнат само в едно одеяло, а всички други, които бе получил лично за себе си, бяха метнати върху Уилсън, за да го предпазят от дъжда и студения вятър.

Три вечери след тази случка Кърли се уви в одеялото си и заспа. Тогава другите каубои станаха безшумно и се заеха с приготовленията. Ранс видя Дългия Колинс да връзва въже за рога на седлото. Другите вадеха своите револвери.

— Момчета — каза им Ранс, — много съм ви задължен. Надявах се, че ще го сторите, но не исках да ви моля за това.

Половин дузина барабанни револвери загърмяха — ужасни крясъци заехтяха във въздуха. Дългия Колинс се понесе в луд галоп през леглото на Кърли, завличайки седлото след себе си. Това бе просто техният начин нежно да събудят жертвата си. После в продължение на час го дразнеха според кодекса на каубойския стан.

Когато посмееше да промълви нещо в знак на протест, те го просваха върху куп одеяла и го налагаха здраво с чифт кожени гамашаи.

А всичко това означаваше, че Кърли бе спечелил своите шпори, че получаваше каубойската аколада^[10]. Другите повече никога нямаше да бъдат учтиви с него. Но той щеше да бъде техният партньор, неизменно до тях, рамо до рамо, стреме до стреме.

Когато подигравките приключиха, всички ръце нападнаха големия кафеник на Джо при огъня за по едно нощно кафе. Ранс наблюдаваше внимателно новия рицар, за да види дали разбира какво става и дали е достоен за оказаната чест. Кърли докуцука със своята чаша до един пън и се настани отгоре му. Дългия Колинс го последва и седна до него. После пристигна Бък Раб и седна от другата му страна. Кърли се усмихна.

И тогава Ранс връчи на Кърли кон, седло и сбруи и го прати при Бък Раб с нареждането да довърши работата.

Три седмици по-късно Ранс пристигна от ранчото в лагера на Раб, който по това време се намирал в Шейк Вали. Момчетата точно оседлаваха за дневната езда. Той потърси между тях Дългия Колинс.

— Какво става с онзи скитник? — попита той.

Дългия Колинс се усмихна.

— Протегни ръка, Ранс Трусдел — каза той, — и ще го докоснеш. Можеш да стиснеш десницата му, ако искаш, защото вече е съвсем почтен и от него по-добър няма в никой лагер.

Ранс погледна отново чистото, загоряло лице на каубоя, който стоеше до Колинс и се усмихваше. Нима това бе Кърли? Той протегна ръка и Кърли я сграбчи със силата на каубой, който обздва полудиви коне.

— Искам те в ранчото — каза Ранс.

— Дадено, приятелю — отвърна Кърли сърдечно. — Но после държа да се върна тук. Виж, човече, това е изискано стопанство. А аз не търся други удоволствия, освен да гоня кравите с тази банда тук. Те всички са достатъчно весела компания.

Щом пристигнаха в ранчото „Киболо“, двамата слязоха от конете. Ранс нареди на Кърли да чака при вратата на всекидневната. Самият той влезе вътре. Старият Киова Трусдел четеше на една маса.

— Добрутро, господин Трусдел — каза Ранс.

Старецът бързо обърна беловласа глава.

— Това пък какво трябва да означава? — започна той. — Защо ме наричаш господин?

Щом погледна лицето на Ранс, той млъкна и ръката, която държеше вестника, започна леко да трепери.

— Момче — изрече той бавно, — как разбра?

— Няма нищо — отвърна Ранс. — Накарах леля Хуана да ми каже. Стана случайно, но сега всичко е наред.

— Ти си ми като роден син — каза старият Киова.

— Леля Хуана ми разказа всичко — добави Ранс. — Разказа ми как си ме осиновил, когато съм бил съвсем малък, как си ме взел от един товарен влак със златотърсачи, който пътувал на запад. Разказа ми и как детето... твоето дете се е загубило или е било откраднато. Спомена, че станало същия ден, когато стригачите на овце се напили и напуснали ранчото.

— Синът ни изчезна от къщи на двегодишна възраст — каза старецът. — После пристигнаха тези емигрантски вагони с малкия... Не те искаха... Е, и ние те взехме. Надявах се никога да не го научиш, Ранс. Минаха толкова години, а от нашето момче ни вест, ни кост.

— Той е тук, отвън, освен ако не съм допуснал ужасна грешка — каза Ранс, отвори вратата и махна с ръка.

На прага застана Кърли.

Никой не би могъл да се усъмни. Старецът и младежът имаха едни и същи коси, невероятната приликата личеше в очертанията на носа, брадичката, овала на лицето и в невероятните светлосини очи. Старият Киова се изправи напрегнат.

Кърли огледа стаята с любопитство. На лицето му се изписа озадачено изражение. Той посочи към стената отсреща.

— Къде е тик-так? — попита той някак отвлечено, сякаш не беше на себе си.

— Часовникът! — възкликна Киова високо. — Навремето там стоеше осемдневния часовник. Защо...

Той се обърна към Ранс, но Ранс беше изчезнал.

А стотина метра по-нататък Ваминос, добрият сивокафяв кон на ръждиви петна, препускаше на изток като истински бегач през облаци прах и гъсталаци и го отнасяше към Ранчо де лос Олмос.

---

[1] Вид северноамериканско дърво, бел.пр. ↑

- [2] Curly на англ. език означава къдрав, бел.пр. ↑
- [3] Гръцки бог на сънищата, бел.пр. ↑
- [4] Мозък, ум (исп.), бел.прев. ↑
- [5] Сорт големи сочни сливи със светложълт цвят, които зреят в началото на лятото, бел.прев. ↑
- [6] Ранчото на брястовете (исп.), бел.пр. ↑
- [7] Господарят! Господарят! (исп.), бел.пр. ↑
- [8] Популярна играчка, представляваща човече на пружина, поставено в кутия, бел.пр. ↑
- [9] Веднага, сеньор (исп.), бел.пр. ↑
- [10] Обредна прегръдка и докосване с плоската част на меча при посвещаване в рицарство, бел.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.